

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Obszar Natura 2000 Horyniec PLH180017 Plan Zadań Ochronnych Nietoperze - propozycje

Michał Piskorski
Krzysztof Piksa

Mopek *Barbastella barbastellus*

Przedmioty ochrony - nietoperz

zimnolubny

Nocek łydkowłosy
Myotis dasycneme

Przedmioty ochrony - nietoperze
Nocek duży *Myotis myotis*

ciepłolubne

Gdzie występują?

Miejscem hibernacji nietoperzy są schrony

Mopek zachodni

Ocena stanu liczebności nietoperzy

W bunkrach hibernuje
corocznie
od 25 do maksimum
ok. 100 osobników

2013 – 39 osobników

Ocena liczebności
U1

Ocena siedliska
U2

**(brak zabezpieczenia wejść
do schronów)**

Nocek duży

(okres hibernacji)

Ocena stanu liczebności nietoperzy

W bunkrach hibernuje corocznie od 2 do maksimum **ok. 30 osobników**
2013 – 2 osobniki

Nocek łydkowłosy

W bunkrach hibernuje
od 0 do 3 osobników

2013 – nie stwierdzono
obecności

Ocena stanu liczebności nietoperzy

Nocek duży

(kolonia rozrodcza)

Kolonia liczyła **100-120**
dorosłych osobników

Ocena stanu liczebności nietoperzy

Obecnie kolonii brak

Zespół klasztorny oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju

Żerowiska

Podstawowym miejscem żerowania nocka dużego i mopka są tereny leśne obszaru

Cele działań ochronnych

```
graph TD; A[Cele działań ochronnych] --> B[Schronienia zimowe]; A --> C[Schronienia letnie];
```

Schronienia zimowe

Zapewnienie optymalnych warunków mikroklimatycznych i kubatury schronień zimowych

Schronienia letnie

Zapewnienie warunków na strychu budynku klasztornego i kościoła by możliwe było ponowne ich zasiedlenie przez nietoperze

Propozycje działań ochronnych

Schronienia zimowe

Cel

Poprawa warunków
mikroklimatycznych

Ograniczenie penetracji
obiektów w okresie hibernacji

Zwiększenie mikrosiedlisk

Planowane działania

Zasłonięcie otworów strzelniczych, wentylacyjnych,
otworów zewnętrznych prowadzących na dolny
poziom i do wież obserwacyjnych

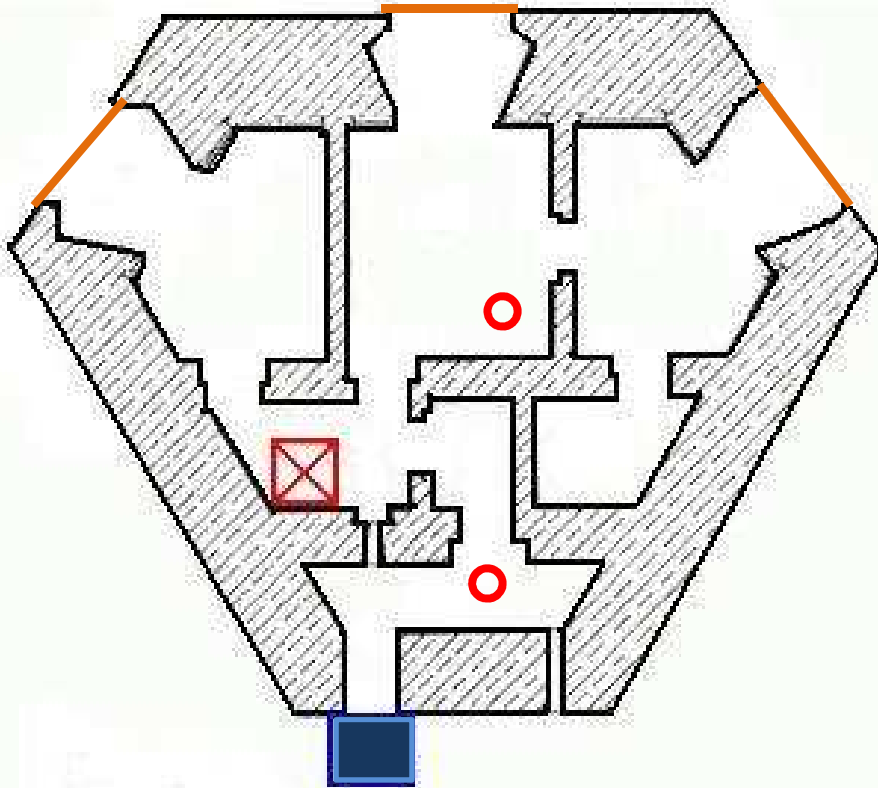
Montaż litych drzwi lub krat

Umieszczenie pustaków i cegieł dziurawek

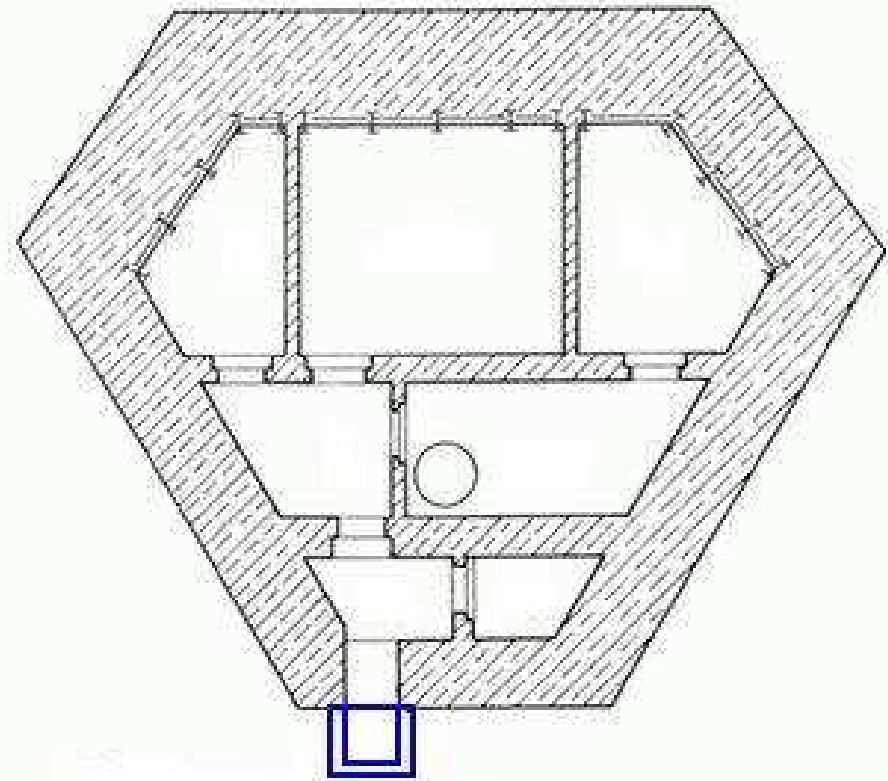

Cele działań ochronnych

Górny poziom

Dolny poziom

Zasłonięcie otworów strzelniczych, odtworzenie murów

Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego

A photograph of a concrete bunker or fortification. The structure is made of grey concrete and shows signs of weathering and rust. A dark, rectangular opening is visible on the left side. To the right of this opening, there is a small window made of red bricks with a single dark hole in the center. A red line is drawn on the image, starting from the top edge of the concrete wall, extending horizontally to the right, then vertically down, and finally diagonally down to the left, pointing towards the dark opening. The foreground is filled with green weeds and plants. The date '22.08.2013' is printed in orange in the bottom right corner.

Zaślonięcie otworu strzelniczego

22.08.2013

Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego

23.08.2013

Propozycje działań ochronnych

Schronienia zimowe

Cel

Poprawa warunków
mikroklimatycznych

Ograniczenie penetracji
obiektów w okresie hibernacji

Zwiększenie mikrosiedlisk

Planowane działania

Zasłonięcie otworów strzelniczych, wentylacyjnych,
otworów zewnętrznych prowadzących na dolny
poziom i do wież obserwacyjnych

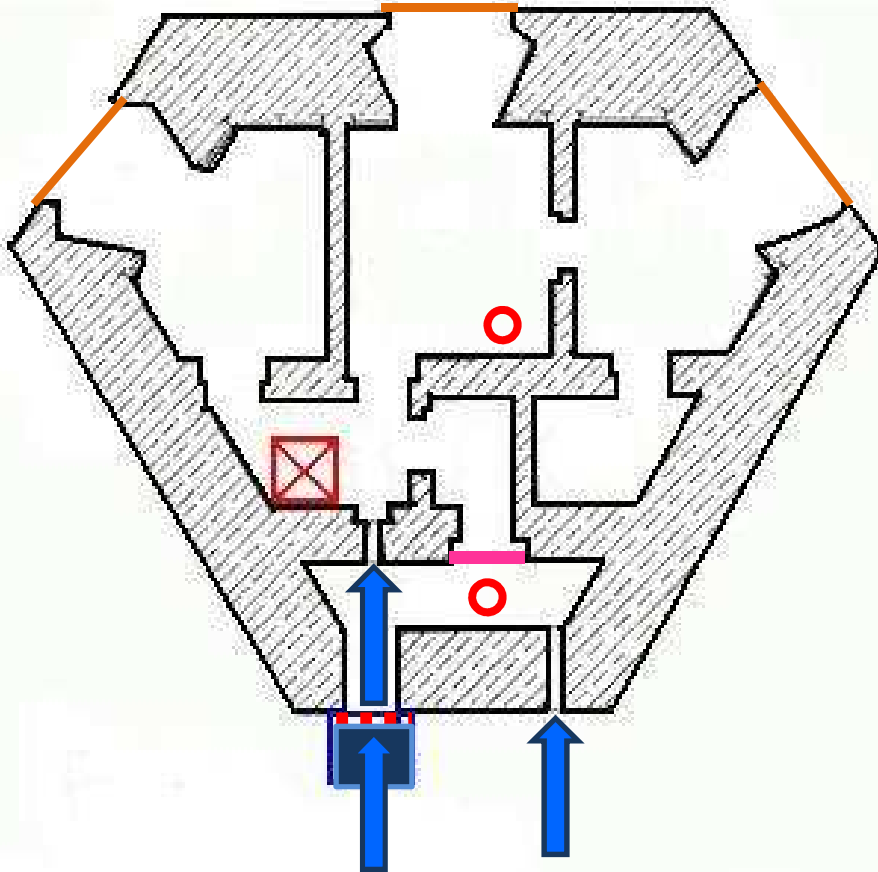
Montaż litych drzwi lub krat

Umieszczenie pustaków i cegieł dziurawek

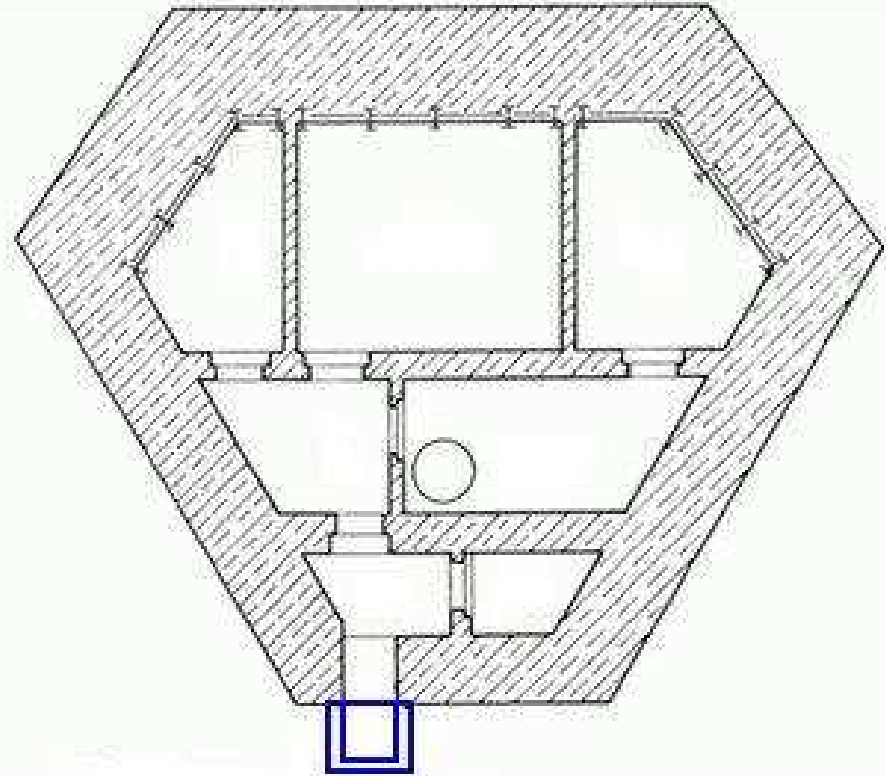

Cele działań ochronnych

Górny poziom

Dolny poziom

Montaż krat przy wejściu do schronów

lub

Montaż litych drzwi

**Miejsce usytuowania
drzwi**

Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego i montaż kraty lub metalowych drzwi zapewni optymalne warunki hibernacji gatunkom zimnolubnym jak i ciepłolubnym

Propozycje działań ochronnych

Schronienia zimowe

Cel

Poprawa warunków
mikroklimatycznych

Ograniczenie penetracji
obiektów w okresie hibernacji

Zwiększenie mikrosiedlisk

Planowane działania

Zasłonięcie otworów strzelniczych, wentylacyjnych,
otworów zewnętrznych prowadzących na dolny
poziom i do wież obserwacyjnych

Montaż litych drzwi lub krat

Umieszczenie pustaków i/lub cegieł dziurawek

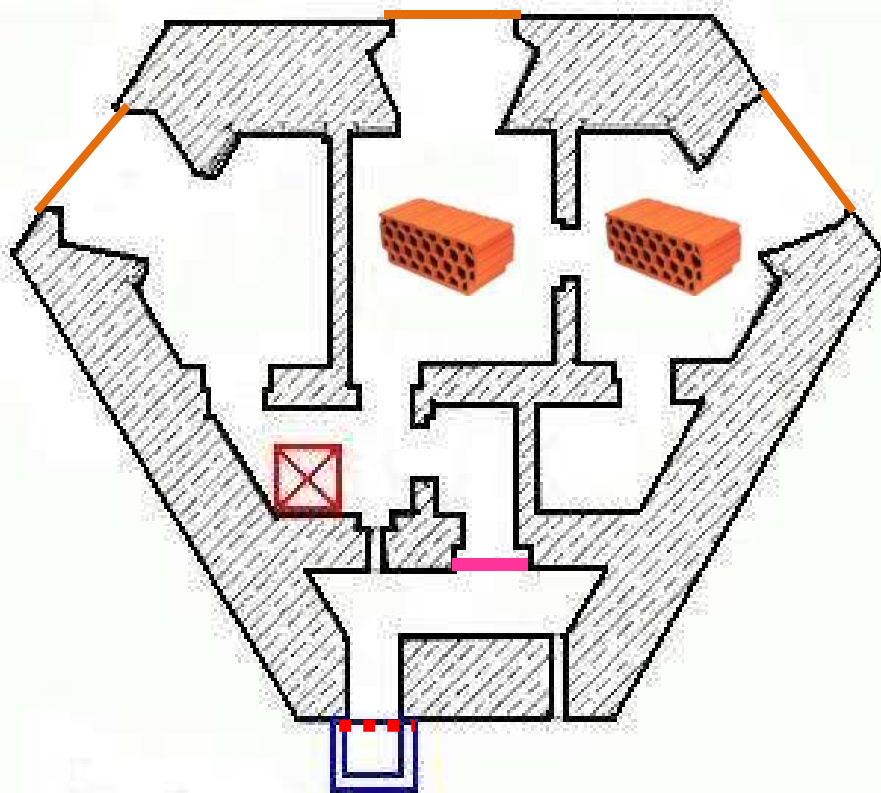

**Mankamentem schronów jest mała ilość szczelin,
w których mogą hibernować nietoperze**

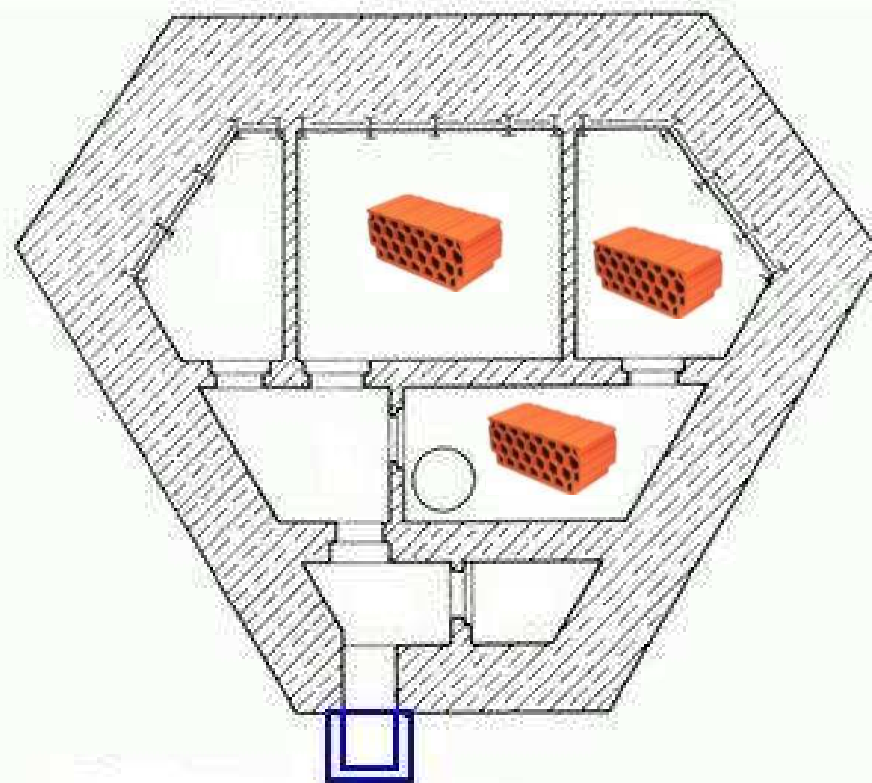

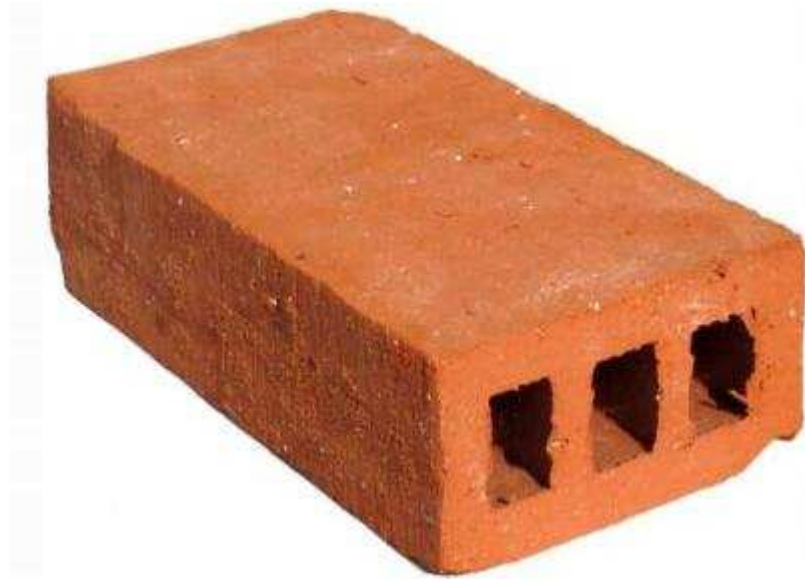
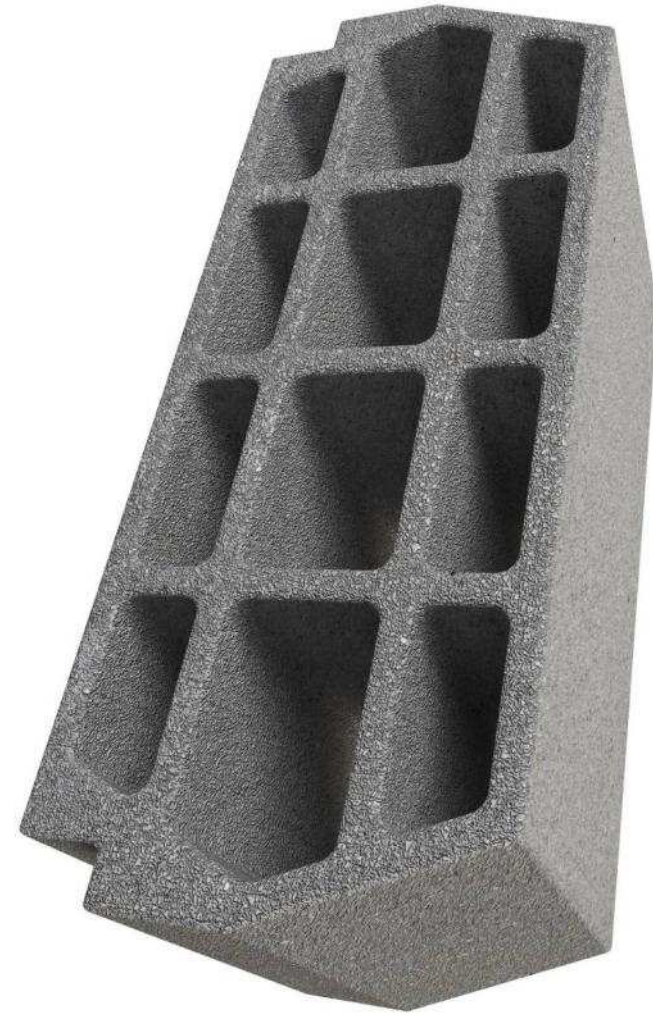
Celem wzbogacenia miejsc dla hibernacji nietoperzy na górnym jak i na dolnym poziomie proponuje się umieszczenie podstropowych pustaków komorowych

Górny poziom

Dolny poziom

Pustaki stropowe, komorowe i cegły
dziurawki powinny mieć duże otwory

Propozycje (w liczbach)

Rodzaj działania	Liczba schronów
Montaż krat	12
Montaż litych drzwi	6
Zamurowanie otworów strzelniczych	22
Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego	20
Pustaki, cegły	30-40

Propozycje działań ochronnych

Budynek klasztorny i kościół

Cel

Umożliwienie wlotu na strych budynku klasztornego i kościoła

Ograniczenie zanieczyszczenia światłem

Planowane działania

Utworzenie wlotu na strych budynku klasztornego i udrożnienie wlotu na strych kościoła

Wyłączenie zewnętrznego oświetlenia świątyni i budynku klasztornego lub jego modyfikacja

**Lokalizacja wlotu na
strych kościoła**

**Lokalizacja wlotu na
strych kościoła**

**Proponowana
lokalizacja wlotu na
strych budynku
klasztornego**

Propozycje działań ochronnych

Budynek klasztorny i kościół

Cel

Umożliwienie wlotu na strych budynku klasztornego i kościoła

Ograniczenie zanieczyszczenia światłem

Planowane działania

Utworzenie wlotu na strych budynku klasztornego i udrożnienie wlotu na strych kościoła

Wyłączenie zewnętrznego oświetlenia świątyni i budynku klasztornego lub jego modyfikacja

Istotne! Inwentaryzacja schronień letnich

Wyłączenie na czas bytności nietoperzy
zewnętrznego oświetlenia świątyni i
budynku klasztornego lub jego modyfikacja

Propozycje działań ochronnych

Najbliższe sąsiedztwo schronów i kolonii rozrodczej nocka dużego

Cel

Optymalizacja tras przelotu
w najbliższym sąsiedztwie schronów
i kolonii rozrodczej

Planowane działania

Utrzymanie zadrzewień otaczających
schrony, budynki klasztorne i kościół
w stanie umożliwiającym swobodny
i bezpieczny dołot nietoperzy

Działania na terenach leśnych ostoj

Ochrona żerowisk

**utrzymani jak największej
powierzchni drzewostanów
liściastych,**

**zwiększenia powierzchni
drzewostanów o złożonej
strukturze wiekowej**

**zwiększenia udziału stojących
martwych i obumierających
drzew.**

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dziękuję